

Til lovforslag nr. L. 186. Betænkning afgivet af erhvervsudvalget den 15. maj 1986

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om aktieselskaber m.fl. love

(Udstedelse af børsnoterede aktier og investeringsforeningsandele gennem Værdipapircentralen)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til industriministeren, som denne har besvaret skriftligt og i samråd.

Udvalget har endvidere modtaget mundtlige henvendelser fra:

Assurandør-Societetet,
Danmarks Sparekasseforening,
Den Danske Bankforening,
Industrirådet,
Tivoli, direktionen.

Der er stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Et af udvalgets spørgsmål er optrykt som bilag til betænkningen tillige med industriministerens svar herpå.

Et *flertal* (socialdemokratiets, socialistisk folkepartis og det radikale venstres medlemmer af udvalget) ønsker at tilkendegive, at aktieregistreringen bør iværksættes så hurtigt som teknisk muligt.

Herefter indstiller et *mindretal* (det konservative folkepartis, venstres, centrum-demokraternes og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af industriministeren stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med

de af industriministeren og de af mindretallet stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (det radikale venstres medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* og kan stemme for de af industriministeren stillede ændringsforslag, mens mindretallet ved 2. behandling af lovforslaget vil redegøre for sin stilling til de under nr. 5 og nr. 8 stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Til undertitlen

Af et *mindretal* (S og SF):

1) I undertitlen udgår ordet »børsnoterede«.

Til § 1

2) Før nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 4, stk. 2, indsættes efter nr. 5 som nyt nummer:

»6) at udstedelse af selskabets aktier eller aktier i bestemte aktieklasser, for så vidt aktierne ikke er noteret på Københavns Fondsbørs, skal ske gennem Værdipapircentralen.«

Af *industriministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

3) Nr. 2 affattes således:

»2. I § 21 affattes *stk. 1* og 2 således:

»For aktier skal der udstedes aktiebrev, medmindre aktierne udstedes gennem Værdipapircentralen. Hvis der gælder indskrænkninger i aktiernes omsættelighed eller aktionærerne er forpligtede til at lade deres aktier indløse, kan aktiebrevene dog ikke udstedes til ihændehaver, ligesom de ikke med virkning i forhold til selskabet kan overdrages til ihændehaver.

Stk. 2. Aktiebrev skal udstedes inden et år efter, at aktietegningen er registreret, og må ikke udleveres, før registrering er sket og aktien fuldt indbetalt. Overregistratør kan for selskaber, hvis aktier skal udstedes gennem Værdipapircentralen i medfør af lov om en Værdipapircentral, dispensere fra kravet i 1. pkt. Navneaktier må kun udleveres til aktionærer, der er noteret i aktiebogen.«

4) I den under nr. 3 foreslåede § 23 a ændres i stk. 5 »fastsætter« til: »kan fastsætte«.

Af et mindretal (S og SF):

5) I den under nr. 3 foreslåede § 23 b ind sættes efter sidste punktum som nyt punktum:

»Aktionærerne har ret til selv at udpege et kontoførende institut, der på selskabets regning udfører de i nr. 1 og 2 nævnte opgaver, såfremt instituttet over for selskabet påtager sig opgaverne for samme udgift, som selskabet skulle have afholdt til det institut, selskabet har indgået aftale med.«

Af industriministeren, tiltrådt af udvalget:

6) I den under nr. 3 foreslåede § 23 c ændres i stk. 1 ordet »nærmere« til: »nævnte«.

7) I den under nr. 5 foreslåede ændring af § 161 ændres »§ 23 b« til: »§ 23 a«.

Til § 2

Af et mindretal (S og SF):

8) I den under nr. 2 foreslåede § 43 a ind sættes efter sidste punktum som nyt punktum:

»Medlemmerne har ret til selv at udpege et kontoførende institut, der på foreningens regning udfører de i nr. 1 og 2 nævnte opgaver, såfremt instituttet over for foreningen påtager sig opgaverne for samme udgift som

foreningen skulle have afholdt til det institut, foreningen har indgået aftale med.«

Til § 4

9) Før den foreslåede ændring af § 61 ind sættes som nr. 01:

»01. I § 21, stk. 1, ind sættes efter nr. 19 som nyt nummer:

»20) hvorvidt udstedelse af selskabets aktier eller bestemte aktieklasser, for så vidt aktierne ikke er noteret på Københavns Fondsbørs, skal ske gennem Værdipapircentralen.«

Bemærkninger

Til nr. 1, 2 og 9

Ændringsforslagene sikrer, at der allerede ved forslagens vedtagelse kan ske udstedelse af alle aktier gennem Værdipapircentralen med obligatorisk registrering i centralen.

Til nr. 3

Det forudsættes efter aktieselskabslovens § 21, stk. 2, at der skal udstedes aktiebrev for aktierne. Som konsekvens af den foreslåede ændring under nr. 1 erstattes 1. pkt. i § 21, stk. 1, med en præciserende bestemmelse om, at der for aktier skal udstedes aktiebrev, medmindre selskabets aktier udstedes gennem Værdipapircentralen. De oplysninger, der er indeholdt i aktiebrevet, erstattes for de elektroniske aktier af de oplysninger, der foreslås anmeldt til Værdipapircentralen efter lovforslagets nr. 3.

Den i stk. 2 indsatte dispensationsmulighed for overregistratør skyldes ønsket om at opnå de størst mulige fordele ved registrering af børsnoterede aktier. For selskaberne består fordelene i, at de ikke behøver at afholde udgifter til trykning af aktiebrev på et tidspunkt, hvor registrering i Værdipapircentralen er umiddelbart forestående. For det samlede børsomsætningssystem består fordelene i, at de midlertidige beviser for aktieretighederne ikke skal ombyttes på et tidspunkt, hvor registrering i Værdipapircentralen er umiddelbart forestående, hvilket dels er omkostningskrævende, dels indebærer risiko for, at der opstår fejl i forbindelse med ombytningen.

Ved dispensationen opretholdes den hidtidige retstilstand ved omsætningen af midlertidige beviser for aktierettighederne, indtil registreringen i Værdipapircentralen er gennemført.

Bestemmelsen vil især have betydning i perioden frem til Værdipapircentralens aktiesystems igangsætning.

Også efter børsreformens gennemførelse kan bestemmelsen imidlertid få betydning for en række selskaber, der efter en kapitaludvidelse søger børsnotering. I tilfælde, hvor der forud for en børsnotering er udstedt midlertidige beviser for aktierettighederne, og hvor børsnoteringen ikke foretages senest 1 år efter, at den pågældende kapitalforhøjelse er registreret i aktieselskabsregisteret, indebærer bestemmelsen mulighed for, at overregistrator kan dispensere fra kravet om, at der skal udstedes aktiebreve.

Da bestemmelsen således ikke er en egentlig overgangsbestemmelse, er den indsat som et nyt pkt. i § 21, stk. 2.

Til nr. 4

Der er tale om en redaktionel ændring.

Henning Andersen (KF) nfm. Flemming Hansen (KF) Jette Thomsen (KF)

Aagaard (KF) Svend Heiselberg (V) Jens Peter Jensen (V) Brusvang (CD)

Inger Stilling Pedersen (KrF) Svend Andersen (S) Erling Jensen (S) fmd.

Kelm-Hansen (S) Tove Lindbo Larsen (S) Lissa Mathiasen (S) Bjørn Westh (S)

Jes Lunde (SF) Rahbæk Møller (SF) Aase Olesen (RV)

Partierne VS, FP og FD havde ikke medlemmer i udvalget.

Til nr. 5

Ændringsforslaget indebærer, at aktionærer kan henvende sig til deres eget kontoførende institut og få deres aktier indskrevet og få meddelelse om udbytte m.v. for selskabets regning, hvis instituttet over for selskabet påtager sig opgaven for samme udgift som den, selskabet har aftalt med et eller flere andre kontoførende institutter. Herved sikres konkurrenceneutralitet, jfr. henvendelserne fra Danmarks Sparekasseforening og Den danske Bankforening.

Til nr. 6

Der er tale om en redaktionel ændring.

Til nr. 7

Der er tale om en redaktionel ændring.

Til nr. 8

Ændringsforslaget svarer til ændringsforslag nr. 5. Der henvises til bemærkningerne hertil.

Et af udvalgets spørgsmål til industriministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 8:

Udvalget anmoder ministeren om at fremkomme med udkast til ændringsforslag, hvorefter de af Danmarks Sparekasseforening og Den Danske Bankforening anførte synspunkter vedrørende konkurrenceforvriddning imødekommes. Udvalget ønsker endvidere ministerens vurdering af et sådant forslag.

Svar:

Det primære ved gennemførelsen af en obligatorisk aktieregistrering har været at udforme en regel, der sikrer, at omkostningerne ved aktieregistreringen ikke blev væltet over på aktionærerne, og her tænker jeg i særlig grad på de mindre aktionærer. Hvis den enkelte skulle betale for registreringen, kunne det i værste fald komme til at betyde, at afkastet af aktierne ville blive »spist op« af registreringsomkostningerne. Det er ikke rimeligt. Omkostningerne bør bæres af dem, der har de største fordele ved aktieregistreringen.

Reglen skulle i øvrigt styrke konkurrencen pengeinstitutterne imellem på dette gebyrområde.

Det er op til den enkelte aktionær, om han vil gøre brug af den gratis depotordning, eller om han fortsat vil have aktierne i depot i eget pengeinstitut. Ved den sidstnævnte løsning er han ikke omfattet af ordningen med selskabets betaling af depotafgifterne.

Da databehandlingsomkostningerne pr. depot ved det nye system vil blive af en meget beskeden størrelsesorden, vil reglen i sin nuværende udformning – som påpeget af Danmarks Sparekasseforening – formentlig have som konsekvens, at pengeinstitutter af konkurrencemæssige grunde vederlagsfrit tilbyder kunderne depotordninger, og at denne konkurrence også påregnes at ville få en afsmittende virkning på gebyrerne på obligationsbeholdningerne.

Der skulle på denne baggrund ikke være noget incitament for den lille aktionær til at skifte pengeinstitut.

Jeg finder derfor, at det vil være u hensigtsmæssigt at ændre lovforslaget som ønsket af de to foreninger.

Da jeg imidlertid af spørgsmålet kan forstå, at erhvervsudvalget ønsker et udkast til ændringsforslag, der imødekommer Danmarks Sparekasseforening og Den Danske Bankforening, har industriministeriet udarbejdet nedennævnte to udkast til forslag.

- I. § 23 b, 2. pkt., udgår af forslaget eller
- II. § 23 b, 2. pkt., gives følgende formulering:
»Selskabet indgår aftale med et eller flere kontoførende institutter efter eget valg og med de kontoførende institutter, som måtte ønske det, og som har en post af selskabets aktier i depot, om, at aktionærerne på selskabets regning kan . . .«.

Ad I

For en slettelse af § 23 b, 2. pkt., taler, at man herved vil imødekomme de to foreningers ønske. På den anden side fjerner man et væsentligt element til beskyttelse af specielt de mindre aktionærer, som skal betale – ud over depotudgifter i forbindelse med handel med aktier – kortage for køb og salg af aktier, og børsstempelafgift. Depotafgifter samt kortage er omkostninger, som mange storaktionærer, f.eks. forsikringselskaber, forhandler sig fri for. Den lille aktionær derimod ville typisk blive pålagt et gebyr, der er urimeligt i forhold til hans aktiebeholdning.

Incitamentet for de mindre aktionærer til at investere i aktier i større omfang end i dag formindskes. Samtidig ville der ikke skabes den konkurrence de kontoførende institutter imellem, som måtte påregnes også at ville have en afsmittende virkning på gebyrerne på obligationsbeholdningerne.

Ad II

Den alternative model vil være omkostningskrævende at administrere dels for pengeinstitutterne, der skal opgøre, til hvilket aktieselskab aktierne i depoterne er tilknyttet,

og udstede regning til det enkelte selskab, uanset hvor lille aktiepost der måtte være tale om, dels for det enkelte selskab, som bl.a. skal anvise penge til de mange forskellige pengeinstitutter, som har aktier i depot.